

GUTENBERG

Finska Typografförbundets organ

N:o 60 (24)

Suomen Kirjallajaliiton äänenkannattaja

December
15
Joulukuu

Prenumerationspris — Tilaushinta
Helt år — Koko vuosikerta 5 m.
Halft år — Puoli vuosi 3 ”
Postportot inber. — Postimaksu siihen luettuna.
Lösnummer — Irtonaisnumero à 30 p.

Ansvarig redaktör: Vastaava toimittaja:
O. A. Nyman
Adr.: Gräsviksg. 10. Osote: Ruoholahdenk. 10.

Annonspris — Ilmoitushinta
Per petitrad } 25 p.
Petiiti-riviltä }

8:de årgången
1900
8:s vuosikerta

Finska Typografförbundet. Suomen Kirjallajaliitto.

Förbundsstyrelsens meddelanden.

Förbundskassörens, hr *Fr. Saastamoinens*, adress är från den 1 januari 1901 *Stora Robertsgatan 36, Helsingfors.*

Förbundsstyrelsen.

Tiedonantoja Liittohallitukselta.

Liiton rahastonhoitajan, hra *Fr. Saastamoinens*, osote on tammikuun 1 p:stä 1901 *Iso Robertinkatu 36, Helsinki.*

Liittohallitus.

Anmälda medlemmar. Ilmoitettuja jäseniä.

Från Borgå afdelning: — *Porvoon osastosta:* Vikeström, Arthur Vilhelm, s.-elev, l.-opp., $\frac{2}{6}$ 82. — Kainulainen, Henrik Leonard, s.-elev, l.-opp., $\frac{19}{8}$ 82. — Ekman, Johan Arthur, t.-elev, p.-opp., $\frac{11}{4}$ 81. — Karlsson, Johan Frans, t.-elev, p.-opp., $\frac{8}{12}$ 82. — Sneck, Otto, t.-elev, p.-opp., $\frac{7}{7}$ 82.

Inträdande medlemmar. Yhtyneitä jäseniä.

Från Helsingfors afdelning: — *Helsingin osastosta:* 1331. Aaltonen, Johan Gustaf. — 1332. Lahinen, Jakob Oskar.

Från Kristinestads afdelning: — *Kristiinan osastosta:* 1333. Hurme, Herman Ferdinand. — 1334. Olin, Gustaf Hjalmar. — 1335. Toivonen, Karl Oskar.

Från Heinola afdelning: — *Heinolan osastosta:* 1336. Marttinen, Johan Viktor. — 1337. Tynkkynen, Kaarlo Petter. — 1338. Nordgren, Alexander Filemon.

Aflyttade medlemmar. Muuttaneita jäseniä.

495. Holmström, F., från Helsingfors till Viborg, Helsingistä Viipurin. — 1283. Barkholm, från Helsingfors till utlandet, Helsingistä ulkomaalle.

Utgående medlemmar. Eronneita jäseniä.

170. Nyberg, H., död, kuollut. — 1188. Jansson, F., på egen begäran, omasta pyynnöstä. — 1265. Holmström, S., upphört med yrket, eronnut ammatista. — 63. Schwartz, Olli. — 831. Tuisku, O. V., för bristande medlemsavgifter, eivät ole suorittaneet jäsenmaksuja.

Förbundsstyrelsens sammanträden.

Den 9 dec. Behandlades hr H. Nurhosen vädjan till förbundsstyrelsen med anledning af att Vasa afdelnings bestyrelse beslutit tiildela honom endast en mark om dagen understöd ur „Tillfälliga utgiftsfonden“ ehuru han är gift och på den grund borde, enligt förbundsstyrelsens tidigare fattade beslut, erhålla 1 m. 50 p. pr dag. Beslöts gifva Vasa afdelnings bestyrelse full rätt att handla i denna sak. — Beslöts, på förslag af Gutenbergs redaktion, att från nästa års början utgifva Gutenberg i 4:o format, dels 8, 6 och 4 sidigt, beroende på tillgång af material, för att underlätta red. arbete och att äfven i någon mån minska tryckningskostnaderna. — Af Helsingfors afdelning

väckta frågan om extra uttaxering till förmån för de genom tidningsindragningarna arbetslösa medlemmarne bordlades tillsvidare.

Liittohallituksen kokoukset.

9 p. jouluk. Käsiteltiin hra H. Nurhosen valitus siitä että Vaasan osaston toimikunta oli päättänyt maksaa hänelle „Satunnaisten menojen rahastosta“ ainoastaan yhden markan päivältä vaikka hän on nainut ja sen johdosta olisi, liittohallituksen aikaisemmin tekemän päätöksen mukaisesti, oikeutettu saamaan 1 m. 50 p. päivältä. Päätettiin antaa Vaasan osaston toimikunnalle täysi oikeus päättää tässä asiassa. — Gutenbergin toimituksen ehdotuksesta päätettiin ensi vuoden alusta painattaa Gutenberg 4:o muodossa, 8, 6 ja 4 sivuisena, riippuen siitä kuinka paljon kirjoituksia löytyy, siten helpottaakseen toimituksen tehtävää kuin myös että saataisiin jossakin määrässä painatuskustannukset pienemmiksi. — Helsingin osaston tekemä ehdotus, että veroitettaisiin jäseniä, sanomalehtilakkautuksien johdosta työttömien hyväksi pantiin toistaiseksi pöydälle.

Adresser.

Förbundsstyrelsen:

Ordföranden, hr *J. A. Kosk*, Centraltryckeriet. Kassören, hr *F. V. Saastamoinen*, Simeli arfv. tryckeri.

Alla skrivelser sändes till ordföranden och penningförsändelser till kassören.

Kontrollnämnden:

1:sta ledamoten, hr *Alb. Karjalainen*, Gräsviksgatan 16, Helsingfors.

2:dra ledamoten, hr *Mikael Molodkin*, Uusi Auras tryckeri, Åbo.

3:dje ledamoten, hr *Edvard Streng*, Viipurin Sanomats tryckeri, Viborg.

Platsförmedlingsbyrån:

Föreståndaren, hr *A. J. Jakobsson*, Annegatan 24, träffas 4—5 e. m.

Osoitteita.

Liittohallitus:

Puheenjohtaja, hra *J. A. Kosk*, Sentraalipaino. Rahastonhoitaja, hra *F. V. Saastamoinen*, Simeliuksen perill. kirjapaino.

Kaikki kirjelmät lähetetään puheenjohtajalle ja rahalahetykset rahastonhoitajalle.

Tarkastusvaliokunta:

1:nen jäsen, hra *Alb. Karjalainen*, Ruoholahdenkatu 16, Helsinki.

2:nen jäsen, hra *Mikael Molodkin*, Uuden Auran kirjap., Turku.

3:mas jäsen, hra *Edvard Streng*, Viipurin Sanomain kirjap., Viipuri.

Paikavälitystoimisto.

Toimiston johtaja, hra *A. J. Jakobsson*, Annegatan 24, tavataan 4—5.

Kysymys Helsingin osaston liittymisestä paikalliseen ammattijärjestöön.

Tämä tärkeä asia on jo parissakin tšekäläisen yhdistyksen kokouksessa ollut pohdittavana, vaan on se kuitenkin asian tuntemattomuuden takia jäänyt vielä toistaiseksi ratkaisematta.

Oivaltaen sen suuren merkityksen, mikä on laajalle ulottuvilla työväestön yhteenliittymisillä, niin esiintyy usein asianhaaroja, jolloin tätä sen erilaisissa muodoissa, olosuhteitten pakosta, ei kuitenkaan itse käytännössä voida hyötyä tuottavalla tavalla toteuttaa. Pintapuolisesti asioita käsitellessä saattaa asian ylevä aate johtaa ihmisiä usein päätöksien tekoon, joista kumminkin vasta käytännössä huomaavat pettyneensä. Tämä on myöskin meidän käsityksemme tätä nykyä Helsingin kirjallajayhdistyksen yhteenliittymisestä paikalliseen ammattijärjestöön täällä.

Kuuluessaan Suomen kirjallajaliittoon sekä sen yhteydessä laajalle ulottuvaan Kansainväliseen Keskusvirastoon, on Helsingin kirjallajayhdistys täysin määrin osottanut käsittävänsä yhteenliittymisaatteen hyötyä tuottavan merkityksen ja että se ajoissa täten on tietänyt huolehtia vastaisuudesta.

Liittyessä Kansainväliseen keskusvirastoon pani se tosin monen ajattelevan miehen punnitsemaan asiata, josko vielä nuori liittomme saataisi hyödyllisellä tavalla suoriutua niistä suurista veroista, mitkä tämä järjestö nielee, vaan päätettiin kuitenkin hyvässä luotossa yhtyä tähän keskinäiseen avustukseen. Ja lyhyt kokemus onkin jo osottanut, että vaikka menot ovatkin miltei liaksi rasittavia, niin ei liiton taloudellinen kanta tästä ole vielä tuntenut mainittavaa häiriötä. Mutta tässäpä sitä onkin taakkaa tarpeeksi.

On uhkarohkeata vakuuttaa itsensä liaksi korkeasta summasta. Jokapäiväisessä elämässä tapaamme usein henkilöitä, jotka ovat kiinnittäneet itsensä siksi korkeisiin vuotuisiin vakuutusmaksuihin, etteivät he ajanmittaan kuitenkaan voi näitä suorittaa, ja näin ollen jää kaukaisessa tulevaisuudessa siintävä vanhuudenpäivien turva vain pelkäsi utukuvaksi. Samoin saattaa myös yhdistyksemme vahingoittaa sisällistä voimaansa, jos se veroittaa jäseniään korkeampiin maksuihin kuin mitä olot myöntävät. Ei kaikkia kauniita tarkoituksia voida sovelluttaa käytäntöön ja monet jalotkin aatteet, kerran toteutuneina, eivät olojen pakosta, kuitenkaan tuota menestystä.

Kiinnittäessämme huomiomme siihen, että veroja liittoon tätäkin nykyä jo on muutamilla tahoilla valitettu liian korkeiksi ja jotka verot hyvin otaksuttavasti tulevat vieläkin kohoamaan, kun liitollemme vastaisuudessa tulee tapahtumaan parannuksia esim. työttömyysavustuksen y. m. aloilla, josta jo viime kuukauskokouksessakin täällä puhuttiin. Korkein maksu paikalliseen ammattijärjestöön on ehdotettu 25:ksi penniksi viikolta. Tämä tekee lisämenoja yhdistyksellemme 400 markkaa kuukaudessa. Jos nyt otaksuisimme, että keskimääräinen vuotuisen meno käytännössä olisi ainoastaan puolet tästä summasta, niin kohoaisivat jäsenmaksut tähänkin nähden jo 50:llä pennillä kuukaudessa. Mahdollista on, että yhdistyksessämme on paljo niitä jäseniä, jotka eivät koskaan tinki maksuisaan silloin kuin rahat tulevat käytettäväksi hyödyllisiin tarkoituksiin, mutta kokemus on näyt-

tänyt todeksi myös senkin, että paljo löytyy niitäkin, jotka töin tuskin voivat suorittaa nykyisäkään maksujaan. Yhdistyksemme tärkeimpänä päämääränä on ollut käytännöllisimmällä tavalla sulkea yhteen piiriin kaikki ammattitoverit. Ja tässäpä se onkin onnistunut paremmin kuin mikään muu ammattikunta maassamme.

Jos yhdistys sen lisäksi mitä verot liitollemme vastaisuudessa saattavat kohota, vielä suostuu ehdotetun paikallisen ammattijärjestön menoihin, niin saattaa kysymys nousta siitä, josko tämä on viisaasti tehty. Nytkin on paljo niitä jäseniä, jotka valittavat maksujaan liian korkeiksi ja jotka koettavat etsiä tilaisuutta vapautukseen näistäkin. Näitä on asiain nykyisellä kannalla ollen organisatsioonikurin avulla vielä helppo pitää aisoissa. Mutta jos menot kohoavat yli sen rajan, kuin mitä puhtaalla omallatunnon saatamme jäseniltä vaatia, niin kadottaa tämä jäsenten paras koossapysyttäjä, organisatsioonikuri, silloin moraalisen luonteensa. Ja silloin, kuin ylen korkeiden verojen takia ei voida pakottaa tovereitamme liittoon, niin tulee kaikella varmuudella syntymään aukkoja riveihimme, joista liitollemme on pelkkää tappiota sekä ainakin liitattömän pieni hyöty paikalliselle ammattijärjestölle. Ken tarkoin tuntee yhdistyksemme yksityisten jäsenten sisäisen kannan tätä nykyä, hän ei saata väittää ajatustamme tässä liitolluksiksi.

Tämä on ainoastaan taloudellisen kannan selvitystä asiasta, puhumattakaan niistä sisällisistä ristiriitaisuuksista, joihinkä tällainen yhteenliittyminen käytännöllisessä toiminnassa aiheutuisi. Mutta koska ylläolevassa luulemme esiintyvän tarpeeksi selvittää yhdistyksellemme kieltäytymään mainitusta yhteenliittymisehdotuksesta, niin emme tällä kertaa ole tahtoneet pitemmältä selvitellä tätä arkaa asiaa.

Ehdotamme siis yhdistyksen jäseniä äänestämään *täydellisen kieltäytymisen puolesta*.

Neljä luokkaa.

(Jatk. edell. n:oon.)

Seuraa sitte toinen luokka. Tämän luokan muodostavat kaikki ne, jotka lakkaamatta luopuvat liitosta jonkun ajan kuluttua taas uudestaan siihen liittyäkseen. Ne ovat henkilöitä, jotka sisällisestä vakaumuksesta ja harrastuksesta eivät ole siihen yhtyneet, vaan on tämän vaikuttaneet toverien pintapuolisesti vastaanotettu kehoitus tahi — luvallinen boikottaus. Suurena syynä noitten toverien häilyväisyyteen on tuo työväenrienteiden pahin vihollinen — juoppous. Näihin jäseniin ei ole suurestikaan luottoa pantava. Juoppouden ihmisarvoa alentavan ikeenalaisina ovat he kadottaneet kaiken tahdon lujuuden sekä tottuneet orjanaiseen nöyryytykseen ja kumarrukseen. Pelkästään esimiehen läsnäolo saattaa heissä nostaa karvat pystyyn. Nämä ovat niitä miekkosia, jotka yhdessä illassa saattavat täydentää kapakkapatriunan pulleata kukkaroa 5:llä jopa 50:lläkin markalla, mutta kun tulee kysymykseen *5:n pennin* maksu liittoon, niin silloin saamme säännöllisesti aina kuulla, että nämä maksut ovat siksi korkeat, että „ei kannata“! Heidän tavallisia metkujaan on se, että, kun maksut ovat jääneet suorittamatta siksi, kunnes erötetaan liitosta, niin he taas ilmoittautuvat siihen uudestaan pelkällä sisäänkirjoitusmaksulla sekä yhden tahi parin kuukauden jäsenmaksulla siksi, kunnes uusi velka taas johtaa uuteen poissulkemiseen. He täyttävät liittomme jäsenlukua lakkaamatta esiintyvillä „kuolleilla“ numeroilla, jota todistane se, että liittomme korkein numero tätä nykyä on päälle 1,300:n, vaan itse asiassa ei siinä kuitenkaan ole jäseniä kuin ainoastaan noin 800.

Kolmannen luokan jäsenten asema on jo sentään jokseenkin vankka. Tähän luokkaan voim-

me asettaa kaikki ne, jotka säännöllisesti suorittavat maksunsa liittoon, mutta tämä onkin sitte kaikki kaikessa. Moni ehkä ihmettelyllä ajattelee, että pitääkö meidänkin joutua moitteiden alaisiksi, vaikka säännöllisesti suoritamme veromme, eikä tässä ole tarpeeksi, mitä muuta meiltä vielä kaivataan?

Koettakaamme tutkia tätä asiaa seuraavan esimerkin kautta. Kun rakennus on pystytettävä, niin tulee siinä kaksi pääperustetta kysymykseen; ne ovat: rakennukseen tarvittavat aineet sekä työvoima. Ilman näitä kumpaakin toisinsa yhdistettyinä emme voi päästä mihenkään tulokseen. Mitä hyötyä on siitä, jos meillä olisikin aineksia yltäkyllin, jos kuitenkin kukaan ei ota osaa työhön rakennuksen pystyttämiseksi?

Aivan sama on liittommekin laita. Tämäkin on rakennushomma, joka kaipaa ei ainoastaan aineksia, vaan myöskin työvoimaa. Tämä on se rakennus, joka on ainoa turvamme nykyisen rahavallan yhä kiihtyvää sortoa vastaan; se on linnamme, jonka muurien suojaan me kokoomme puolustamaan yhteiskunnallisia oikeuksiamme. Jos otaksumme, että kaikki liiton jäsenet säännöllisesti suorittavat veronsa liitolle tahi toisin sanoen hankkivat tarpeelliset ainekset rakennukseen, mutta kuitenkin yksimielisesti päättävät olla ryhtymättä työhön rakennuksen pystyttämiseen, niin mikä silloin on tuloksena? Tulos on luonnollisesti se, että rakennus jää pystyttämättä, koska rahat sekä kaikki muut ainekset ovat pelkkää kuollutta tavaraa, jotka itsestään eivät voi toimia.

Jos jotakin tahdomme saada aikaan, niin on otettava huomioon, että tähän tarvitaan myöskin *elävää työvoimaa*; ilman tätä saattaa viimein hyvätkin ainekset pilaantua ja lahota.

Tästä käsitämme, että se ei ole ainoastaan säännöllisyys maksuissa, joka meidät vapauttaa muista velvollisuuksista, vaan vaaditaan siihen myös toimintaakin. Tämä on pääperuste liittomme menestymiselle.

Tämän kolmannen luokan muodostavat suurin osa liittomme jäseniä. On sääliä nähdä kun esim. tšekäläisen yhdistyksen 400:sta jäsenestä tapaamme tuskin 20:täkään kokouksissa. Näissä kokouksissa on usein siksi tärkeitä asioita ratkaistavana, että ne välttämättömästi kaipaisivat kaikkien läsnäoloa. On todellakin valitettavaa, että velttous ja välinpitämättömyys keskuudessamme on siksi suuri, ettei rasita uhrata edes kahtakaan tuntia kuukaudessa yhteisille asioillemme.

Jos kaikki olisivat yhtä välinpitämättömiä ja haluttomia ryhtymään tosiyöhön yhteiseksi hyväksi, niin näyttäisi tulevaisuus kovinkin synkältä; mutta onneksi on keskuudessamme kuitenkin pieni joukkue, jotka hyväntahtoisesti ovat uhrautuneet myöskin käytännölliseen työhön tuuma tuumalta viedäkseen liittoamme eteenpäin.

Ne, jotka ovat tämän työn ottaneet hartioilleen, muodostavat neljännen luokan.

Koska kullakin jäsenellä liitossamme on samat oikeudet sekä yhtä suuret etuudet siitä, niin on luonnollista, että kullakin on myös samat velvollisuudet noudatettavana. Siksi on kaikkien liittomme muodostavien yksilöiden velvollisuus myöskin ottaa osaa yhteiseen työhön; mutta tätäpä suurin osa ei pidä tarpeellisuena. Työt kasaannutetaan täten ainoastaan muutamien harvalukuisten hartioille.

Kieltämätön totuus on se, että kaksi miestä tekevät enemmän työtä kuin yksi sekä kolme miestä enemmän kuin kaksi j. n. e. Kun tämän johdosta usein kuulemme valituksia siitä, että liittomme toiminta ei ole kylliksi vilkasta, niin on yksinomaisen syy siinä, että niin harva ottaa osaa sen edistymiseen, ja suurimmat moittijat löydämme juuri niissä, jotka eivät koskaan ota osaa todelliseen työhön.

Kuinka paljon ripeämmin työ edistyisikään organisatiossissamme, jos kaikki, velvollisuut-taan noudattaen, ottaisivat osaa työhön, on siksi selvä, ettei sitä tässä enää tarvitse erityisesti mainita.

Silloin voisimme tyytyväisinä heittää katseem-

me tulevaisuuteen, ja eipä kauvan kestäisi, kun meilläkin ihmisinä ja yhteiskunnan jäseninä olisi ne etuudet, joita meillä on täysi oikeus vaatia ja joita emme koskaan saavuta ilman *lujaa yhteenliittymistä ja yhteistyötä*.

Onko soveliasta?

En kuulu työväen asian vastustajiin, mutta yksi kysymys on pannut ajatukseni jännitykseen, jollenka pyydän tilaa äänenkannattajassamme. Tämä on: „Onko soveliasta Helsingin kirjaltaja-yhdistykselle liittyä paikalliseen ammattijärjestöön tällä?“

Se menettelytapa jolla tšekäläistä yhdistystä on johdettu, on perustunut yksinomaan puhtaasti ammatilliselle pohjalle. Siksi yhdistyksemme onkin onnistunut sulkea sylinsä miltei kaikki Helsingissä toimivat ammatillaiset. Mikä merkitys ja voima tästä on taloudellisen kysymyksen ratkaisulle, saattaa ken tahansa käsitellä. Tosin paikallisen ammattijärjestön sääntöehdotetuksessa ei mainita mitään poliittisesta suunnasta; mutta siitä olkaamme varmat, että niin pian kun tähän järjestöön saadaan niin paljo kuin mahdollista yhdistyksiä, niin nousee kysymys kaikkien Suomessa olevien ammattijärjestöjen yhtymisestä yhdeksi ainoaksi poliittiseksi työväenpuolueeksi. Vaikka olenkin Sosialidemokraatti mielipiteitäni, niin en kuitenkaan saata hyväkyä sitä, että erityisen *ammattiyhdistyksen* jäsentä pakotetaan myöskin mielipiteitään kannattamaan erityistä *poliittista* suuntaa. Tämän tulee tapahtua *vapaachtoisuuden* pohjalla, tuottaakseen suurinta hyötyä.

Tulos tällaisesta yhteenliittymisestä olisi epäilemättä se, että jäsenluku meidän nykyään voimakkaasta yhdistyksestämme alkaisi tuntuvasa määrässä vähentyä, sillä siitä saatamme olla varmat, että itsenäisyytunteen juuret useimmilla yhdistyksemme jäsenillä niin poliittisella kuin moraalisella alalla ovat syvemmällä kuin että niitä pakollisuuden raa'alla voimalla saattaisi temmata ylös. Siksi saattaa olla paikallaan, että varoittavia ääniä kohotetaan tätä yhteenliittymisehdotusta vastaan.

Aatteen ja taipumusten puolesta olkoon kullakin omat poliittiset näkökantansa, mutta älkäämme asettako näille määrättyjä rajoja, sillä tämä sopii paremmin keskiajan ahdasmielisyyteen, kuin nykyajan eteenpäin pyrkivän vapauden aikakaudelle.

Pyydän vielä kiinnittää huomiota pariin saanaan.

Verratessamme Suomen kirjaltajaliiton menettelytapaa palkkojen kohottamisessa niihin moneen monituisiin ajattemattomuudessa tehtyihin ja sen johdosta epäonnistuneihin lakkoihin, joita viime aikoina eri ammateissa on tehty, sekä Työmieslehdessä menettelytapaan leimatessaan liittomme tärkeimpiä johtomiehiä „kavaltajiksi“, niin osottaa tämä vain, että paljo on vielä muilla ammattiyhdistyksillä sekä sillä lehdellä, jota kutsumme kaiken työväen yhteiseksi äänenkannattajaksi, kirjaltajain maltillisesta menettelytavasta opittavaa. Ne hajaannusta tuottaneet rettelöt, jotka viime vuosina sekä vielä nyttenkin vallitsevat yleisten työväenasiaain eturivin miesten kesken, antavat nekin osaltaan aihetta ajatteluun, josko on soveliasta pistää paitansa samaan pyykkiin. Omasta puolestani ainakin ehdotan **täydellistä kieltäytymistä**.

A.

Jokaisen jäsenen kunnianasia on säännöllisesti suorittaa maksunsa.

Ett och annat om Benjamin Franklin.

(Efter en utländsk fackskrift.)

En hel del af Amerikas städer har sin Franklin-staty, men Filadelfia har varit i saknad af en sådan. Nu har äfven Filadelfia fått sin i brons, modellerad af Mr J. J. Boyle och bestod af en Filadelfia-bo, Mr J. C. Strawbridge, samt rest framför det storartade posthuset — Franklin var nämligen under 1753 generalpostmästare. — Ehuru Franklin var född i Boston (den 6 jan. 1706), tillbringade han dock större delen af sitt långa lif i Filadelfia och afled där den 17 april 1790.

Statyn bär å sin piedestal följande inskrift: „*Venerated for benevolence, admired for talents, esteemed for patriotism, beloved for philanthropy*“ (Vördad för sin välvilja, beundrad för sin begåfning, ärad för sin fosterlandskärlek, älskad för sin människokärlek), hvilken inskrift har den sällsynta egenskapen att vara fullt öfverensstämmande med sanningen, ty Franklin innehade i fullt mått alla de i inskriften nämnda dygderna. En af talarna vid aftäckningsceremonien den 14 juni 1899 yttrade: „Franklin var inkarnationen af demokrati, den förste bland 'self-made' män i Amerika och den störste, då mångsidigheten af hans begåfning tages i betraktande. Han var dessutom en typisk amerikan, förenande mera karaktäristik af vårt folk än någon annan stor man i vår historia, med undantag af Abraham Lincoln.“ En annan talare sade, att han var „nationens grundläggare och på samma gång en världsmedborgare“. Och han var allt detta. Han var också boktryckare och hade arbetat som verklig typograf i London.

Franklin kom i lära hos sin broder, hvilken ganska ofta brukade tukta honom, hvilket hade till följd, att den unge Benjamin blef utledsen och flydde, vid 17 års ålder, till Filadelfia, via New-York. I Filadelfia arbetade han hos en vid namn Keimer och blef där uppmärksam af guvernören. Denne gaf falska löften om uppsättande af ett tryckeri, däri Franklin skulle blifva delaktig, och föranledde honom att resa till London för inköp af materiel. Franklin fann dock vid framkomsten i december 1724, att han blifvit bedragen, och tog genast anställning å Palmers tryckeri, där han satte på Vollaston's „Religion of Nature“. Sedermera antog han plats å Watts tryckeri, där han först arbetade vid pressen och där han på grund af sin afhållsamhet från öl — af hvilken hans kamrat vid pressen hvarje dag drack en flaska före frukost, en flaska till frukost, en flaska mellan frukost och middag, en flaska till middag, en flaska på eftermiddagen och en flaska sedan han slutat sitt dagsarbete — kallades „Vatten-amerikaren“. Men han kunde gå trapporna upp och ned med två stora formar, en under hvardera armen, under det att öldrickaren endast med möda kunde transporterat en. Efter få veckor blef Franklin anställd i sätteriet, här han, såsom nykomling, af kamraterna affordrades 8 shillings till dryckelse, hvilken fordran han dock kraftigt tillbakavisade, icke därför att han försmådde öl (han drack sådant någon gång måttligt), utan därför att han vid sin anställning i tryckeriet betalt tributen. Följden blef, att han ständigt förföljdes af „sätterigastarna“ (spöken), hvilka så „svblade“ hans kaster och så dref sitt hokus-pokus med hans sättning, att han efter tre veckor fann det vara bäst att underkasta sig den fordrade tributen. Från den tiden ansågs han vara en glad, god kamrat, på en gång skämtsam och skrap Sinnig, och vann inlytande inom kamratreisen, under det att principalen värderade honom för hans måttlighet, punktlighet och ovanliga färdighet i sättning. Äfven i en annan bemärkelse var Franklin svag för vatten: han var förtjust i att simma och hade nog sina funderingar på öppnandet af en simskola i London.

Franklin lämnade dock London den 3 juli 1726 och anträdde återresan till Filadelfia, där han åter trädde i tjänst hos Keimer (hvilken nu utvidgat sin affär) som föreståndare. Här göt han stilar i ett af honom konstrueradt gjutinstrument, slående matriser i bly med stilar som punchar. Han tillverkade äfven färg, skötte försäljningsmagasinet, skar ornament och infattningar samt uppfann och byggde den första koppartryckspress som användes i Amerika. Med hjälp af en Mr Hugh Meredith importerade han typer och materiel från London, och de två uppsatte för egen räkning en affär, hvilken snart upplomstrade. Med bistånd af åtskilliga vänner utlöste han Meredith 1730 och köpte en tidning, som med tiden erhöill en anseelig spridning och lämnade god behållning. Så snart hans affär började flörera i sådan grad, att dess ledning ej längre kräde hela hans energi, började han intressera sig för de allmänna ärendena — ett intresse som slutligen skapade honom ett historiskt namn. Då han andra gången kom till London, var det i egenkap af ackrediterad representant för Amerika. Han var en bland ledarna af opinionen, som betryggade oafhængighetsförklaringen af den 14 juli 1776. För sina vetenskapliga rön och iakttagelser erhöill han af Kongl. Britiska sällskapet guldmedalj och kallades till hedersdoktor af universiteten i Oxford, Edinburgh och St Andrews. Väl må amerikanerna känna sig stolta öfver Benjamin Franklin, och vi kunna glädja oss åt att det var boktryckaryrket, som under det bildbara och danande skedet af Franklins lif bidrog till skapandet af hans framgångar. Med detta vårt lilla inlägg till hans minne hafva vi icke allenast velat lämna vår tribut af vördnad åt en boktryckare, som hjälpte till att skapa en stor nation, utan också en uppriktig önskan att samförståndet mellan „John Bull“ och „John Bull“, måtte i all framtid blifva bestående. — Vi skulle dock önskat, att det faktum, att Franklin varit boktryckare, hade inristats å hans staty i Filadelfia.

Kansainväligen Sihteerinviraston tiedonantoja.

Fiumen (Itaaliassa) Kirjaltajayhdistyksen johdotunka (yhdistykseen kuuluu melkein kaikki sikäläiset kirjaltajat noin 50 jäsentä) kirjoittaa: „Me ilmoitamme Teille, että, korjataksemme täällä vallitsevia kurjan kurja ammattiasioitamme, olemme valmistaneet tariffiehdotuksen, jonka ajomme antaa isäntien hyväksyttäväksi joulukuun 20 p:nä, jonka ajan pidämme edullisimpana asiallemme. Mutta voidaksemme viedä tariffimme lävitse, tarvitsemme ehdottomasti Teidän sekä moraalista, että aineellista apuunne, jota Teiltä pyydämme.“

Ja Sihteerinvirasto, joka ehdottaa liittoja suostumaan mainittua palkkaliikettä kannattamaan, ilmoittaa, että siellä ammattiolot ovat todellakin huonot. Viikkopalkka on noin 8—9 floriniä, työaika 11—12 tuntinen ja enemmänkin, eikä ylittunneista makseta mitään korotusta.

Tänä syksynä koettivat kirjaltajat eräässä painossa 4-päiväisen lakon avulla saada pahimpia epäkohtia korjatuksi.

*

Ruotsin Kirjaltajaliiton kirjelmä 20 p:nä marraskuuta Sihteerin virastolle kuuluu näin:

„Me ilmoitamme Teille että Tukholman kirjaltajat valmistelevat tariffiliikettä, jonka tarkoituksena on saada ensi Tammikuun 1 p:nä lakaavan palkkatariffin sijaan uusi, joka paremmin vastaisi nykyisiä oloja. Pääasiallisimmat vaatimuksemme ovat seuraavat: Alin viikkopalkka 25 kruunua (nykyään 20 kr.), 15 % paikalliskorotus kuten nykyisenkin tariffin mukaan sekä 9-tuntinen työaika. Nykyään on se

kesä-, heinä- ja elokuun ajalla 9-tuntinen, mutta muina aikoina 10-tuntinen.

Tämän liikkeen kautta tulisi noin 900 kirja- ja aksidenssipainoissa työskentelevää kirjaltajaa vedetyksi liiton jäsenyyteen. 400 sanomalehtilatajaa on jo viime vuoden ajan työskennelleet yllämainituilla palkkaehdoilla.

Sanomalehtilatajain vaatimukset tullevat ilman kovempaa taistelua hyväksytyiksi.

Mainitun liiton hallitus pyytää viipymättä ohjesäännön 10, 11 ja 12 §:n nojalla liittojen kannatusta ja ovat liittojen vastaukset lähetettävät sihteerinvirastoon ennen tämän kuun 20 p:vää.

*

Budapestin (Unkarissa) kirjaltajain tariffikeskustelut isäntien kanssa ovat parhaillaan käynnissä. He saavuttivat 2/3 liittojen suostumuksen liikkeen kannattamiseen, mutta he luulevat omin avuinkin asiasta selviävänsä. Mutta varovaisuuden vuoksi pyysivät he liittojen kannatusta. Likakilpailun ehkäisemiseksi koettavat hekin saada oppilasskaalan vahvistetuksi.

*

Serbia. Belgradin kirjaltajat ovat taas innolla ryhtyneet hommaamaan uutta liittoa. Väliaikainen toimikunta valmistele paraikaa sääntöehdotusta. Ja he ilmoittavat jälleen maksavansa matkustavaisille matka-apua korkeintaan 5 markkaa.

*

Alamaalaisten kirjaltajain Liittohallitus kieltää naapurimaiden työtoveria ohjaamasta matkasuuntaansa sinne, sillä heillä on paljo työttömiä.

Saksan kirjaltajaliiton hallitus lähetti äskettäin 1000 Saksan markkaa Alamaalaisten työsäljettujen kirjaltajien avustamiseksi.

*

Einsiedelnin (Schweitsi) kirjaltajain työlakko, joka kesti Helmikuun 1 p:stä Toukokuun 1 p:ään 1900, tuli maksamaan 42,795 markkaa, joista 8,100 markkaa kokoontui muilta liitoilta kansainvälisen Sihteerinviraston välityksellä.

*

Sihteerinvirasto.

III:ssa kansainvälisessä kirjaltaja-kongressissa, joka pidettiin Genfissä elokuun 5—7 p:nä v. 1896, teki kirjaltaja Weraldi (Itaaliasta) seuraavan esityskysymyksen:

„Minä kysyn kongressilta, katsooko se suotavaksi, että sihteerinviraston osallisuuteen otetaisiin myöskin naisliittoja kirjapainoalalta, nimittäin siinä tarkoituksessa, että hekin lakkotiloissa voisivat olla meidän tukenamme.“

Tämän johdosta pyytää nyt Sihteerinvirasto, että niistä liitoista, joidenka alueella löytyy naisia kirjapainotöissä, lähetettäisiin kaikenlaisia tietoja naisten työntekehdosta: työajasta, palkoista y. m. Sillä ilman näitä tietoja ei Sihteerinvirasto voi tehdä esitysehdotusta asiasta mahdollisesti kokoonkutsuttavalle IV:lle kansainväliselle kirjaltaja-kongressille. Nämä tiedot olisivat lähetettävät ennen tämän vuoden loppua.

Myöskin pyytää Sihteerinvirasto, että liittohallitukset lähettäisivät mahdollisesti kysymykseen tulevia muutosehdotuksia Kansainväl. Kirjaltaja-Sihteerinviraston ohjesääntöön, ja että Sihteerinvirasto saattaisi ne järjestää esityslistaan, olisivat ne lähetettävät ennen maaliskuun 1 p:vää v. 1901.

Kansainvälinen Kirjaltaja-Sihteerinvirasto.

Muistakaa Vanhuusrahaa!

